

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 45730004-622.02-3116450
Konu : Görüş ve Talep (Ruhsat İptali)

08/03/2022

... BAŞKANLIĞINA

İlgi : ... tarihli ve ... sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazınız ile, Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin ilk fıkrasında ruhsatın verilmesinden sonra yapılacak ilk denetimden bahsederken, maddenin sonraki fıkralarında ruhsat verilmesinden sonra yapılacak diğer denetimlerin işaret edildiği, aykırılık veya noksanlık olması halinde süre verileceği ve süre sonunda bu aykırılık veya noksanlıkların giderilmemesi üzerine ruhsatın iptali ile işyerinin kapatılacağı hüküm altına alındığı, Ek 3 üncü maddesinde 13 üncü maddenin birinci fıkrası uyarınca yapılacak ilk denetimden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata aykırılık veya noksanlığın tespiti halinde bir defaya mahsus olarak süre verileceği, bu süre sonunda aykırılık veya noksanlıkların giderilmemesi halinde gayrisihhi müesseselerde aykırılık ve noksanlıklar giderilinceye kadar, sıhhi müesseselerde ise yetkili idarenin öngördüğü ve on beş günden fazla olmayan bir süre kadar faaliyetin menine karar verileceğinin düzenlendiği, Yönetmeliğin 13 üncü ve Ek 3 üncü maddesinin uygulanması üzerine ruhsat sahiplerince davalar açıldığı, mahkemeler tarafından ruhsat iptali ve faaliyetten men kararlarının yürütmesinin durdurulması yönünde kararlar alındığı, mahkemelerce Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin ruhsatın kesinleşmesine ilişkin olduğu ve ruhsatın kesinleşmesinden sonra bu maddeye dayanılarak ruhsat iptali yapılamayacağına ilişkin hüküm kurulduğu, ruhsat verildikten sonra mevzuata aykırılık veya noksanlıklar sebebiyle ruhsat iptali prosedürünün uygulanmadığı, mahkemelerce sadece idari para cezasına hükmedilebileceğine ilişkin kararlar verildiği hususunun belediyeler tarafından ... iletildiği, Yönetmeliğin Ek 3 üncü maddesi ile geçici olarak faaliyetten men kararı belediyelerce verilebilse de, süreklilik arz eden aykırılıklar yönünden bu maddenin sorunun çözümüne katkı sağlamadığı belirtilmiş olup Yönetmeliğin 13 üncü ve Ek 3 üncü maddesinin gözden geçirilerek işyeri ruhsatının kesinleşmesinden sonraki denetimlerde iş yerinde mevzuata aykırılık veya eksiklikler bulunması halinde bu aykırılıkların veya eksikliklerin giderilmesi için öncelikle süre verilmesi, süre sonunda aykırılıkların veya eksikliklerin giderilmemesi halinde geçici süre ile men edilmesi, aykırılıkların veya eksikliklerin devam ettirilmesinde ısrar edilmesi halinde de ruhsatın iptalinin yapılabilmesine ilişkin mevzuat çalışmaları talep edilmiştir.

Bilindiği üzere, 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları*" başlıklı 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi "***b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.***" hükmünü,

Mezkûr Kanun'un "*Encümenin görev ve yetkileri*" başlıklı 34 üncü maddesi "*Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:*

a) *Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.*

b) *Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.*

c) *Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.*

d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

e) **Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.**

...” hükmünü,

2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 6 ncı maddesi “ Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden;

a) Faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılan,

b) Açık ve kapalı bulunacağı saatlere uymayan,

c) Bu Kanunun 12 nci maddesinde belirtilen yasaklara uymadığı tespit edilen,

d) Mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilen,

İş yerlerinin işletmecilerine beşyüzmilyon Türk Lirası ile birmilyar Türk Lirası arasında idarî para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni, belediye sınırları dışında il daimi encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına dair kararlar ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları 6183 sayılı Âme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.”

8 inci maddesi “Polisçe kat’i delil elde edilmesi halinde;

A) Kumar oynanan umumî ve umuma açık yerler ile her çeşit özel ve resmi kurum ve kuruluşlara ait lokaller,

B) Mevzuata aykırı bir şekilde uyuşturucu madde imal edilen, satılan, kullanılan, bulundurulmuş yerler,

C) Mevzuata aykırı faaliyet gösteren genelevler, birleşme yerleri ve fuhuş yapılan evler ve yerler,

D) Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasal düzenine, genel güvenliğe ve genel ahlâka zararı dokunacak oyun oynatılan, temsil verilen, film veya video bant gösterilen yerler ile internet üzerinden yapılan yayınlara izin verilen yerler,

E) Derneklere, sendikalara, loca ve kulüplere, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile benzeri kurum ve kuruluşlara ait ve yalnız üyelerinin yararlanması için açılan lokallerden, birden fazla denetim sonunda ve yazılı ihtara rağmen, iç yönetmeliğine aykırı faaliyet göstererek umuma açık yer durumuna geldiği tespit edilenler,

F) (Ek: 28/12/2006-5571/1 md.) Her türlü denize elverişli araçlarla günübirlik tur düzenleyen veya her türlü mal ve hizmet satanlardan, müşteriye faaliyetlerini duyururken veya müşteri kabul ederken çevreyi veya müşteriyi rahatsız edecek yöntemler kullananlar,

Mahallin en büyük mülkî amiri tarafından otuz günü geçmemek üzere geçici süreyle faaliyetten men edilir.

Bu maddede yazılı fiiller sebebiyle bir yıl içinde üç defa faaliyetten men edilen işyerlerinde, bu fiiller tekrar işlendiği takdirde, işyeri açma ve çalışma ruhsatları, mahallin en büyük mülkî amirinin bildirim üzerine, belediye veya il özel idaresi tarafından beş iş günü içinde iptal edilir.” hükmünü,

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 4 üncü maddesi “3 üncü maddede belirtilen merciler, **iznin verilmesi için yapılacak beyan ve incelemelerde aşağıda öngörülen genel kriterlere göre düzenlenecek yönetmeliği esas alırlar.**

a) İnsan sağlığına zarar vermemek,

b) Çevre kirliliğine yol açmamak,

c) Yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemelere aykırı davranmamak.” hükmünü,

6 ncı maddesi “İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, 3 üncü maddede belirtilen merciler tarafından ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına ruhsatın verilmiş tarihini izleyen bir ay içinde kontrol ettirilirler. Bu süre içinde kontrol ettirilmemesi halinde, ilgili, çalışma ruhsatı almış sayılır ve kontrol görevini süresinde yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında yasal hükümler uygulanır.

Ruhsat verilmesini takiben yapılacak kontrol ve denetimlerde, 4 üncü maddede belirtilen yönetmelikte öngörülen kriterlere aykırı beyan ve durumun tespiti halinde; verilmiş olan ruhsat, ilgili mevzuattaki hükümler çerçevesinde yetkili merci veya mülki idare amirince iptal edilerek işyeri kapatılır ve ilgililer hakkında ayrıca işlem yapılır.

...” hükmünü,

1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun’un birinci maddesi “Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara **belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir.** Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır.” hükmünü,

5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun “Emre aykırı davranış” başlıklı 32 nci maddesi “(1) Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.

(2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir.

...” hükmünü,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 13 üncü maddesi “İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idareler tarafından ruhsatın verildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde kontrol edilir. İşyerinin bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde ruhsat kesinleşir. Kontrol görevini yerine getirmeyen yetkili idare görevlileri hakkında kanunî işlem yapılır.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, işyerine bu noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verilir.

Verilen süre içinde tespit edilen noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde, ruhsat iptal edilerek işyeri kapatılır. Ayrıca ilgililerin yalan, yanlış ve yanıltıcı beyanı varsa haklarında kanunî işlem yapılır.” hükmünü,

23 üncü maddesinde “İkinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müessese açmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler; işin özelliğine göre bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kriterlere uygun olarak işyerini düzenledikten sonra bu Yönetmeliğin eki Örnek 2’de yer alan başvuru formunu doldurarak yetkili idareye ibraz eder.

Yetkili idareler, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseseler için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar verilmemesi, çevre kirliliğine yol açılmaması, yangın,

patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemeleri esas alır.

Başvurunun öngörülen kriterlere uygun olarak doldurulduğunun tespiti halinde, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı beş gün içinde düzenlenerek ilgiliye verilir. İlgili, bu belgeye dayanarak işyeri açabilir.

Beyana göre tanzim edilen ruhsat müktesep hak doğurmaz.

İkinci ve üçüncü sınıf işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idare tarafından bir ay içinde kontrol edilir. Bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde, ilgili, çalışma ruhsatı almış sayılır ve kontrol görevini süresinde yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında yetkili idareler tarafından yasal hükümler uygulanır.

Ruhsat verilmesini takiben yapılacak kontrol ve denetimlerde, ikinci fıkrada belirtilen kriterlere aykırı beyan ve durumun tespiti halinde, işyerine bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verilir. Verilen süre içinde noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde verilmiş olan ruhsat, yetkili idare tarafından iptal edilerek işyeri kapatılır ve ilgililer hakkında ruhsat vermeye yetkili idareler tarafından ayrıca yasal işlem yapılır.

...” hükmü,

Ek 3 üncü maddesi (Ek: RG-9/6/2020-31150-C.K-2626/6 md.) “13 üncü maddenin birinci fıkrası, 21 inci maddenin ikinci fıkrası ve 23 üncü maddenin beşinci fıkrası uyarınca yapılacak ilk denetimden sonra yetkili idarelerce yapılacak denetimlerde, işletmecinin kusurlu fiili sebebiyle iş yerinde oluşmuş, mer’i mevzuata aykırılıkların ve noksanlıkların tespiti halinde, bu aykırılıkların ve noksanlıkların giderilmesi için işletmeciye bir defaya mahsus onbeş günlük süre verilir. Verilen süre içinde tespit edilen aykırılıkların ve noksanlıkların giderilmemesi halinde 1608 sayılı Kanunun 1 inci maddesi gereğince işletmeciye idari para cezası verilir. Ayrıca gayrisihhi müesseselerde aykırılık ve noksanlıklar giderilinceye kadar, sıhhi müesseselerde ise yetkili idarenin öngördüğü ve onbeş günden fazla olmayan bir süre kadar faaliyetin menine karar verilir. Aykırılıkların ve noksanlıkların giderildiğinin tespiti halinde iş yeri hakkında verilmiş olan men kararı derhal kaldırılır. Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri bakımından 2559 sayılı Kanunun 6 ncı ve 8 inci madde hükümleri saklıdır.” hükmünü amir olup umuma açık istirahat ve eğlence yerleri bakımından faaliyetten men yaptırımının nasıl uygulanacağı Yönetmeliğin 39 uncu, 40 ıncı ve 41 inci maddelerinde, ruhsatın iptalinin ne şekilde uygulanacağı hususu ise 42 nci maddede yer almaktadır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde;

-İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 13 üncü ve 23 üncü maddelerine göre yapılan denetimlerin, ruhsat verildikten sonra çalışma izninin verilmesi için ruhsat kesinleşmeden önce yapılan ve olumlu sonuçlanması halinde ruhsatı kesinleştiren olumsuz sonuçlanması halinde de ruhsatın iptalini doğuran mahiyetteki denetimler olduğu,

-Ek 3 üncü madde kapsamında yapılan denetimlerin ise, ruhsat kesinleştikten sonra yalnızca işletmecinin kusurlu fiili sebebiyle iş yerinde oluşmuş meri mevzuata aykırılıklar ve noksanlıklar incelenerek, aykırılık ve noksanlıkların tespit edilmesi halinde işletmeciye bir defaya mahsus 15 günlük süre verilir, verilen sürede aykırılıklar ve noksanlıklar giderilmediği takdirde 1608 sayılı Kanun uyarınca idari para cezası verilerek sıhhi müesseselerde 15 güne kadar; gayrisihhi müesseselerde aykırılıklar giderilinceye kadar faaliyetten men kararının verilmesi şeklinde sonuçlandı,

- Belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında belediye yasaklarının konulması ve uygulanması, kanunlarda belirtilen cezaların verilmesi sayılmış olup belediye encümeni tarafından ancak kanunlarda öngörülen cezaların verilebileceği, bu bakımdan konuyla ilgili belediyeye yetki veren kanunlarda (2559 sayılı Kanun’un 8 inci maddesinde yer alan istisnai düzenleme hariç) düzenlendiği tarihte yürürlükte olan mevzuata uygun olarak tesis edilmiş bir ruhsatın iptaline ilişkin bir hüküm bulunmadığı,

Değerlendirilmektedir.

Öte yandan, konuya ilişkin ilgi yazınızda belirtilen talep ve öneriler Bakanlığımızca yapılacak mevzuat çalışmalarda değerlendirilmek üzere kayıt altına alınmıştır.
Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür